

ODÔVODNENIE

A) Všeobecná časť:

Návrh vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky ktorou sa vykonáva zákon č. .../2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch sa predkladá na medzirezortné pripomienkové konanie na základe ustanovenia § 33 písm. b) až d), f) až h) zákona č. .../2004 Z.z.. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý prijala NR SR dňa 26. mája 2004 a ktorý nadobudne účinnosť 1. septembra 2004. Uvedeným zákonom dôjde k zrušeniu vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 263/1996 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 294/2000 Z.z.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vypracovať návrh novej vyhlášky, ktorá bude ustanovovať podrobnosti o vedení zoznamu, priebehu odbornej skúšky, dozoru ministerstva nad výkonom znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti. Ďalej vyhláška bude upravovať vzdelávanie znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, vedenie denníka, vybavovanie sťažností, podrobnosti o zápise do zoznamu, o znaleckom posudku – jeho osnove, overovanie odborných znalostí.

Odmeny znalcov, tlmočníkov a prekladateľov bude upravovať osobitný predpis, ktorý má nadobudnúť účinnosť v rovnakom čase ako zákon a táto vyhláška.

Vyhláška je v súlade s ústavou a so zákonom o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na ktorého vykonanie je navrhnutá, ako i s ďalšími zákonmi.

Prijatie vyhlášky nepredpokladá dopad na štátny rozpočet, rozpočty obcí ani dopad na rozpočty vyšších územných celkov.

B) Osobitná časť:

K § 1

Zoznam bude umožňovať jednoduchý prehľad o všetkých odboroch a odvetviach. Bude prehľadný a umožní jednoduché vyhľadávanie znalcov, tlmočníkov a prekladateľov pre verejnosť. Zmeny v zozname sa budú vykonávať priebežne a okamžite tak aby zoznam bol vždy aktuálny. Vznik nových odborov a odvetví sa bude uskutočňovať na základe požiadaviek orgánov verejnej moci alebo z podnetu ministerstva tak aby sa jednotlivé odbory čo najmenej „prekrývali“.

K § 2

Priložené doklady k žiadosti o preukazujú splnenie všetkých zákonom požadovaných podmienok na zápis do zoznamu. Len v tých prípadoch, keď to nebude dosť dobre možné , bude možné jednotlivé potvrdenia nahradiť čestným vyhlásením. Pôjde najmä o prípady preukázania dĺžky odbornej praxe v danom odbore, prípadne pri preukazovaní adekvátneho materiálneho vybavenia na výkon činností, keď „oficiálny“ doklad sa bude môcť dať získať len s veľkými ťažkosťami alebo vôbec. Napríklad ak zanikla právnická osoba u ktorej žiadateľ vykonával prax, alebo ak žiadateľ nemá k dispozícii doklad o nadobudnutí určitých prostriedkov potrebných na výkon činnosti.

K § 3

Odvetvie stanovenie hodnoty podniku a jeho časti nahrádza pôvodný odbor podnikové hospodárstvo. Podľa nového členenia bude súčasťou odboru Ekonomika a podnikanie. Vzhľadom na jeho komplexnosť sa vyžaduje, aby právnická osoba mala v danom odvetví troch znalcov z odboru ekonomika a podnikanie, pričom každý z nich bude mať v rámci metód znaleckého posudzovania iný „uhol“ pohľadumktorým sa zabezpečí objektívnejšie posúdenie ohodnocovaného objektu. V prípade častí podniku, ktoré sú samostatným predmetom znaleckého hodnotenia ako stavby, strojné zariadenia, atď. pritom budú musieť vychádzať z podkladov ktoré im vypracujú znalci z príslušného odboru. Ohodnocovanie takýchto častí podniku „ekonommi“ nebude prípustné.

K § 4 až 7

Odborná skúška sa bude uskutočňovať na základe písomnej požiadavky uchádzača. Z ekonomických dôvodov sa skúška bude organizovať až vtedy, ak bude dostatočný počet prihlásených uchádzačov. V každom roku však bude najmenej jedna skúška z každého odboru, a to aj v prípade ak bude prihlásený čo i len jeden uchádzač.

Komisiu bude menovať minister ad-hoc pre každú skúšku zvlášť, tak aby sa minimalizovala miera možnej korupcie. Členovia komisie budú menovaní zo zoznamu členov komisie. V danom zozname budú len znalci, tlmočníci a prekladatelia, v prípade menej frekventovaných odborov aj iné osoby, ktoré budú garantovať odborné vykonanie skúšok. Samotná skúška sa bude skladať z písomnej a ústnej časti a bude v slovenskom jazyku. Ak ale uchádzač vyhlási že neovláda štátny jazyk, umožní sa mu vykonanie skúšky v inom európskom jazyku. V prípade tlmočníkov bude skúška pozostávať zo štyroch častí (dvoch p častí, prípadne jednej u „špeciálnych“ tlmočníkov) a u prekladateľov z dvoch častí. Uchádzať bude musieť získať určitý počet bodov. V prípade ak nebude úspešný, má nárok na opakovanie skúšky po uplynutí šiestich mesiacov.

K § 8

V prípade ak uchádzač o zápis je znalcom už v inej krajine Európskej únie alebo v inom zmluvnom štáte dohody o Európskom hospodárskom priestore, má nárok aby bol po vykonaní vyrovnávacej skúšky zapísaný do zoznamu bez splnenia ostatných podmienok. Jedinou podmienkou je preukázanie že je znalcom. Ako „dôkaz“ bude stačiť výpis zo zoznamu znalcov danej krajiny. V prípade ak právna úprava znalcov danej krajiny nie je založená na „zozname“, bude musieť predložiť potvrdenie od príslušného orgánu, či už ministerstva alebo iného úradu, prípadne záujmového združenia, ktoré má v danej krajine v pôsobnosti evidenciu znalcov.

K § 9

Orgán verejnej moci požaduje vykonanie úkonu vo väčšine prípadov od osôb zapísaných v zozname. Výnimku tvoria len prípady ustanovené zákonom. Len vtedy ak všetky osoby z požadovaného odboru nemôžu vykonať zo zákonných dôvodov požadovaný úkon, môže orgán verejnej moci ustanoviť znalca, tlmočníka alebo prekladateľa ad-hoc.

Účelom konzultácií medzi zadávateľom a znalcom (tlmočníkom, prekladateľom) je presné vymedzenie obsahu jeho činnosti, tak aby sa zamedzilo možnému neskoršiemu doplneniu z dôvodov nejasností ktoré by mohli vzniknúť.

Bezodkladným výkonom činnosti sa rozumie výkon najmä v sobotu, v deň pracovného pokoja a v nočných hodinách.

Doplnenie úkonu môže požadovať len orgán ktorý si ho vyžiadal. Nemôže požadovať doplnenie orgán, ktorému bol úkon ďalej postúpený, napríklad súd ak bol znalec ustanovený policajným orgánom.

K § 10

Vydanie preukazu z uvedených dôvodov bude bezplatné. V ostatných prípadoch, keď dôjde k jeho strate alebo poškodeniu, náklady bude hradiť znalec, tlmočník alebo prekladateľ. V prípade pečiatky ministerstvo vydá len povolenie na jej zhotovenie. Samotná pečiatka-stroj bude vo vlastníctve znalca, tlmočníka alebo prekladateľa aj po vyčiarknutí zo zoznamu, keď bude musieť odovzdať len textovú časť úradnej pečiatky

K § 11

Vedenie denníka zostáva rovnaké ako doteraz. Pri zápise do zoznamu vydá ministerstvo znalcovi, tlmočnikovi alebo prekladateľovi denník so svojou pečiatkou. Vzor strany denníka je uvedený v prílohe. Na každej strane bude záznam o desiatich úkonov a pri každom úkone budú uvedené jeho základné identifikačné znaky. V určených odboroch sa budú môcť každý rok viesť samostatné denníky z dôvodu prehľadnosti. Umožňuje sa vedenie denníka aj v elektornickej forme. Na kontrolu sa bude predkladať jeho „vytlačená“ podoba.

Kontrolu denníkov bude ministerstvo v závislosti od svojich kapacít vykonávať spravidla raz rok. Okrem toho, budú znalci, tlmočníci a prekladatelia zasielať na ministerstvo výpis o počte vykonaných úkonov.

K § 12

Ustanovuje sa technika pri vypracovaní konkrétnych úkonov, používanie pečiatky a vlastná forma a vzhľad znaleckého posudku a prekladu.

Doplnenie znaleckého úkonu bude musieť urobiť znalec v dvoch prípadoch. Jedným z nich je ak sa objavia nové skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na pôvodné závery uvedené v znaleckom posudku a ktoré znalci pri zadaní úkonu neboli známe. Druhým prípadom je ak sa v posudku vyskytnú formálne chyby. V tomto prípade samozrejme bez nároku na odmenu, keďže pôjde o jeho „nepozornosť“ pri vypracovaní znaleckého posudku. Účel posudku musí aj po doplnení zostať zachovaný a nemôže viesť k diametrálne odlišným záverom ako pred doplnením, ibaže by nové podklady takýto záver odôvodňovali.

K § 13

Odborné minimum budú poskytovať znalecké ústavy a tlmočnicke ústavy. Obsahom daného kurzu respektívne školenia bude oboznámenie uchádzačov so základnými právnymi predpismi z oblasti znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti ako aj osvojenie si základných praktických postupov pri vykonávaní danej činnosti, ako napríklad napísanie posudku alebo prekladu, postup na súde či inom orgáne verejnej moci, vedenie denníka atd. Odborné minimum bude poskytovať všeobecný prehľad a jeho cieľom nebude poskytnúť konkrétne odborné znalosti z jednotlivých odborov a odvetví a preto nebude diferencované podľa jednotlivých odborov. Ústavy samozrejme môžu organizovať dané kurzy so zameraním len pre znalcov a pre tlmočníkov a prekladateľov keďže „spoločný“ kurz pre všetkých by nebol účelný. Obsah daného školenia bude samozrejme schvaľovať ministerstvo.

K § 14

Špecializované vzdelávanie budú rovnako ako odborné minimum organizovať ústavy. Bude zamerané na konkrétne odbory a odvetvia a bude sa vyžadovať tam, kde základné vzdelanie, predovšetkým vysokoškolské nie je dostatočné na výkon znaleckej činnosti v danom odbore.. Jeho dĺžka bude rôzna, vo väčšine prípadov bude trvať okolo dvoch rokov či už formou denného štúdia, v praxi však skôr pravidelných sústreďení, ako je to napríklad u „večerných školách“. Študijný program bude podliehať schváleniu ministerstva. Bez súhlasu ministerstva nebude totiž absolvovanie takéhoto štúdia považované za splnenie podmienky podľa zákona.

K § 15

Jedným z prostriedkov ako zabezpečiť trvale vysokú úroveň vykonávania znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti budú aj pravidelne organizované kurzy a semináre. Účasť na vybraných seminároch bude pritom povinná. V opačnom prípade bude znalec, tlmočník alebo prekladateľ sankcionovaný za porušenie zákona.

K § 16

Vybavovanie sťažností sa riadi zákonom č.152/1998 Z.z. o sťažnostiach. Nad rámec povinností ustanovených týmto zákonom, bude ministerstvo viesť osobitnú evidenciu sťažností na znalcov, tlmočníkov a prekladateľov. Evidencia bude obsahovať základné údaje týkajúce sa vybavenia sťažnosti, najmä spôsob jej vybavenia - či išlo sťažnosť opodstatnenú alebo nie. Kópia listiny bude súčasťou osobného spisu znalca.

K § 17

Znalci, tlmočníci a prekladatelia budú podliehať v pravidelných intervaloch overovaniu odbornej spôsobilosti. Forma a obsah bude rovnaký ako pri odbornej skúške. Menšie intervaly preskúšavania budú v odboroch, v ktorých ide „vývoj a pokrok“ relatívne najrýchlejšie, kým v ostatných sa budú preskúšavať v dlhších časových horizontoch - to platí najmä u tlmočníkoch a prekladateľoch. Uvedená lehota však neznamena, že k preskúšaniu nemôže dôjsť aj v kratšej lehote. Interval sa bude počítat najprv od vykonania odbornej skúšky a potom už od posledného overenia odbornej spôsobilosti. Priebeh overovania bude rovnaký ako u odbornej skúšky.

K § 18

Osobitné vzdelávanie ako určitý druh „sankcie“ bude mať buď samostatnú formu, alebo formu pravidelne organizovaných školení a kurzov, s tým rozdielom že účasť na nich bude v tomto prípade povinná.

K § 19

Cieľom vyrovnávacej skúšky bude overenie znalostí znalcov z ostatných štátov. Obsah vyrovnávacej skúšky pritom nemusí byť vždy rovnaký. Bude závisieť od úrovne požadovaných znalostí znalca v jeho „domovskom“ štáte a bude sa sústreďovať len tie oblasti, ktoré sa v danej krajine nevyžadujú. Súčasťou vyrovnávacej skúšky budú aj právne predpisy Slovenskej republiky. Priebeh bude rovnaký ako u odbornej skúšky.

K § 20

Účinnosť vyhlášky sa navrhuje spolu s účinnosťou zákona.

K prílohe č. 1

Ide o takzvané „silné“ odbory v ktorých pôsobí relatívne najviac znalcov, kde sa vyžaduje špeciálne vzdelanie a v ktorých sa vykonáva početne najviac úkonov.

K prílohe č. 2

Vzor sa trans denníka je rovnaký ako doteraz, pridáva sa navyše len jeden stĺpec v ktorom sa uvádza účel a predmet úkonu.

K prílohe č. 3

Titulná strana znaleckého posudku je rovnaká ako doterazu, navyše je znalec povinný uviesť objekt znaleckého úkonu.

K prílohe č. 4

Osnova znaleckého posudku je prispôsobená zneniu nového zákona o znalcoch.